

La Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” s-a desfășurat, în data de 11 iunie a.c., conferința cu titlul ***De la ideile Revoluției franceze la cultura protestului***, prilejuită de împlinirea a 230 de ani de la declanșarea Revoluției franceze și a 50 de ani de la concertul organizat la Woodstock, în Statele Unite ale Americii. Trăsătura de unire între cele două evenimente a reprezentat-o atitudinea revendicativă, sau altfel spus cultura protestului pe care a inaugurat-o Revoluția franceză, prelungită printr-o serie de medieri sociale și ideologice până în anii 1960 și mai încolo. Ca atare, conferința a fost organizată în trei secțiuni, referitoare la Revoluția franceză și la impactul ei asupra mișcărilor de emancipare din secolul al XIX-lea, la formele contestației culturale și politice din Occident, respectiv la cultura subversivă din țările Europei răsăritene în timpul regimului comunist.

Nu dorim să insistăm acum asupra valorii prezentărilor, pe care le socotim în general bune, unele chiar foarte bune. Vrem să remarcăm însă trei aspecte, de natură să facă din această conferință o premieră în activitatea institutului. Mai întâi, tematica: după știința noastră nu a mai existat o manifestare având ca obiect muzica, literatura, artele decorative, tratate în relație cu atitudinile morale și contextul politic din epoca respectivă. Apoi, conferențarii: pentru prima dată s-au reunit nu numai istorici din centre instituționale diferite (Daniela Bușă, Raluca Tomi, Cristian Vasile – de la institutul gazdă, Ana Maria Cătănuș – de la Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, Ecaterina Lung și Alin Ciupală – de la Facultatea de Istorie a Universității București), ci reprezentanți ai altor domenii de activitate; semnalăm în acest sens prezența compozitorului Ilie Stepan din Timișoara și a redactorului Doru Ionescu, de la Televiziunea Română. În al treilea rând, avem în vedere participarea. Este remarcabil ca la o conferință ce a durat între 9.30 și 16.30, cu 11 vorbitori și 3 moderatori, adică aproape jumătate dintr-o conferință anuală a Institutului „Nicolae Iorga”, prezența în sală să fie de la început până la sfârșit de circa 30 de persoane, în total însă mai multe, fiindcă publicul s-a rulat de-a lungul întregii zile. Această prezență s-a datorat subiectului conferinței, care a stârmit interes, precum și publicității făcute pe site-ul institutului, a cărui utilitate în asigurarea vizibilității se dovedește astfel încă o dată.

Specializările diferite ale vorbitorilor nu au împietat asupra coerenței manifestării, dimpotrivă, s-au regăsit în complementaritatea comunicărilor și în dinamica întrebărilor și a discuțiilor, care, cu mici excepții, au căutat să clarifice ori să aprofundeze în mod serios temele tratate. Din acest punct de vedere, al metodei de lucru, conferința certifică, zicem noi, beneficiile abordărilor interdisciplinare și ale multiperspectivității.

Alexandru Mamina

Noile tendințe în istoriografie nu pot fi înțelese decât atunci când sunt situate în contextul marilor schimbări sociale, tehnologice și culturale în care apar. Disputele din cadrul lumii occidentale contemporane privind modificarea principiilor culturale fundamentale, noile oportunități tehnologice și atitudinile față de mediul înconjurător ne oferă astfel cadrul conceptual explicativ al tendințelor istoriografice din ultimele trei decenii.

Având originile în anii 1930, când era folosit în domeniile educației și relațiilor internaționale, termenul „globalizare” s-a consacrat în spațiul public și în cel academic începând cu anii 1990. În accepțiunea sa cea mai largă, globalizarea se referă la legăturile tot mai strânse între diferitele zone ale lumii, având nu doar o dimensiune economică, ci și politică, ideologică și culturală. Globalizarea i-a determinat pe istorici să acorde o atenție sporită fenomenelor ce depășesc granițele naționale și regionale, în încercarea lor de a explica trecutul. Spre deosebire de tradiționala istorie universală, noua direcție de cercetare, istoria globală, nu își propune să explice tot ceea ce s-a întâmplat în trecut,